

Statsrevisoranmodning

Undersøgelse af statsstøttede opfindelser

Statsrevisorerne anmoder Rigsrevisionen om at gennemføre en undersøgelse af effekten af statens støtte til opfindelser, der kan udnyttes kommercielt. Der ønskes særligt en analyse af, i hvilket omfang staten har fået andele i fortjenesten på frembringelse af opfindelser, der har modtaget statslig støtte.

15. november 2021

J.nr.:21-000838-1

Baggrund

Staten støtter gennem tilskud og kapitalindskud på en række områder udvikling af projekter og opfindelser, der af modtager kan udnyttes kommercielt. Opfindelser kan føre til betydelige indtægter. Formålet med støtten er at hjælpe danske virksomheder med at udvikle og nyttiggøre opfindelser og sikre en udvikling til gavn for samfundet. I de senere år der særligt fokuseret på at fremme den grønne omstilling.

I nogle tilfælde har staten retten til støttede opfindelser, i andre ret til aftalte andele. Støtte til erhvervsvirksomheder kan indeholde muligheder for, gennem aftaler eller formen for indskud (kapitalindskud) at sikre staten en andel af den kommercielle gevinst. I andre tilfælde er der ingen krav eller mulighed for, at staten får en andel i en kommerciel gevinst. Her kan der til gengæld være opnået en gevinst for samfundet.

Der ønskes en gennemgang af et udvalg af konkrete støtteordninger i perioden 2010-2021 og en vurdering af:

- I hvilket omfang er formålene med støtteordningen indfriet?
- I hvilket omfang fører statsstøttede opfindelser til patentering og kommerciel udnyttelse?
- I hvilket omfang har staten har fået andele i fortjenesten på frembringelse af opfindelser, der har modtaget statslig støtte?

Som emner for en undersøgelse kan peges på:

Opfindelser, der er omfattet af lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner. I denne lov er det bl.a. bestemt, at hvor ansatte som led i arbejdet har gjort en opfindelse, skal de til opfindelsen knyttede rettigheder overdrages til institutionen. Det gælder også ved projekter, der gennemføres i samarbejde med eller helt eller delvis finansieres af en tredje part. Her kan det dog på forhånd aftales, at rettigheder til de opfindelser, der fremkommer, helt eller delvist kan afstås.

Statslig støtte ydes i nogle tilfælde direkte til enkelte virksomheder, der udvikler en opfindelse kommercielt. Aftaler om sådanne kapitalindskud kan indeholde en aftale om renter og en andel i et kommercielt overskud. I andre tilfælde er der ikke sådanne betingelser. I hvilket omfang er der via lovgivning, betingelser i finansudvalgets aktstykke eller på anden måde fastlagt, at staten ved sådan støtte, f.eks. til virksomheder, der udvikler medicin eller grønne løsninger som Power to X, grøn brint og energilagring, skal have en andel i eventuelle kommercielle gevinster?

Generelt yder statslige fonde som Innovationsfonden, Vækstfonden og Den Grønne fremtidsfond forskellige former støtte til virksomheder, særligt for at støtte udviklingsprojekter. Ud over renter og tilbagebetaling af støtten kan staten via aftaler og kapitalindskud få andel i den værdistigning og indkomst, som virksomhederne får som følge af den opfindelse, støtten har bidraget til. I hvilket omfang sker det?

Patenter føres ofte ud af landet, fx i forbindelse med virksomhedssalg og overførsel af patenter til udenlandske selskaber. Disse patenter er ofte udviklet med offentlig støtte og udnyttelse af offentlig viden. Værdien af sådanne rettigheder til opfindelser kan beskattes med den såkaldte fraflytterskat, men i hvilket omfang sker det?